

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 เอกสารที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ก. เอกสารที่ใช้ในการศึกษาหาที่มาของคำ <กระ-,กะ->

ในการศึกษาเพื่อหาที่มาของคำ <กระ-,กะ-> ในการสันนิษฐานว่าเป็นคำร่วมเชื้อสายหรือไม่ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาไทยอื่นๆเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลภาษาไทย ต่อไปนี้เป็นรายการเอกสารที่ใช้ศึกษาค้นคว้าหาคำร่วมเชื้อสาย

1. พจนานุกรมไทยเปรียบเทียบกับกรุงเทพ-เชียงใหม่-ไทยลื้อ-ไทยดำ: เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นเหนือ ลื้อ ไทดำ
2. พจนานุกรมภาษาภาคเหนือ : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นเหนือ
3. พจนานุกรมภาคอีสาน-ภาคกลาง : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นอีสาน
4. สารานุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นอีสาน
5. พจนานุกรมอีสาน-กลาง ฉบับ มข.-สวอ. : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นอีสาน
6. พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้
7. การศึกษาเรื่องศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา : เก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้
8. พจนานุกรมไทย-จ้วง: เก็บข้อมูลภาษาจ้วง
9. ศัพท์ไท 6 ภาษา : เก็บข้อมูลภาษาลื้อ เตอหง
10. พจนานุกรมไทยอาหม-ไทย : เก็บข้อมูลภาษาไทอาหม
11. พจนานุกรมภาษาไทยพวน : เก็บข้อมูลภาษาพวน
12. ภาษาผู้ไทย : เก็บข้อมูลภาษาผู้ไทย
13. Comparative Tai Word List (Gedney) : เก็บข้อมูลภาษาลื้อ ชาน ไทดำ

ไทขาว เลปิง ลุงมิง เตอเป่า โย้ย แสก วูมิง

14. A Handbook of Comparative Tai (Li) : เก็บข้อมูลภาษาลุงโจ้ว ไป๋อ้าย ลือ ไทขาว ไ้ (Tay) โท้ (Tho) ย้อย (Dioi) วูมิง นุง แสก อาหม ซาน

15. Tai-Phake-Thai-English Dictionary : เก็บข้อมูลภาษาฟาเก้

16. Lao-English Dictionary : เก็บข้อมูลภาษาลาว

17. Dictionnaire Laotian-Français : เก็บข้อมูลภาษาลาว

18. Tai Dam-English, English-Tai Dam Vocabulary Book : เก็บข้อมูล

ภาษาไตดำ

19. Dictionnaire Etymologique Français-Nung-Chinois : เก็บข้อมูล

ภาษาไทนุง

20. Dictionnaire Dioi-Français : เก็บข้อมูลภาษาย้อย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลไทเพื่อสันนิษฐานว่าเป็นคำยืมหรือไม่จากเอกสารต่อไปนี้

1. พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุমানราชธน : เก็บข้อมูลภาษาเขมร

2. พจนานุกรมไทย-เขมร ฉบับทุนรัชดาภิเษกสมโภช : เก็บข้อมูลภาษาเขมร

3. พจนานุกรมเขมร (สุรินทร์)-ไทย-อังกฤษ : เก็บข้อมูลภาษาเขมร (สุรินทร์)

4. พจนานุกรมกวย (ส่วย)-ไทย-อังกฤษ : เก็บข้อมูลภาษากวย

5. พจนานุกรมภาษาไทย-ละว้า : เก็บข้อมูลภาษาละว้า

6. พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นปัตตานี-ไทย : เก็บข้อมูลภาษามลายู

7. พจนานุกรมคำพ้องไทย-มลายู : เก็บข้อมูลภาษามลายู

8. พจนานุกรมไทย-มาเลย์-อังกฤษ : เก็บข้อมูลภาษามลายู

9. พจนานุกรมภาษามลายูถิ่นสตูล นครศรีธรรมราช-ไทย ไทย-มลายูถิ่นสตูล นครศรีธรรมราช : เก็บข้อมูลภาษามลายู

10. พจนานุกรมมอญ-ไทย ฉบับทุนพระยาอนุमानราชธน : เก็บข้อมูลภาษามอญ

11. ปาลี-สยามอภิธาน : เก็บข้อมูลภาษาบาลี

12. พจนานุกรม บาลี-ไทย : เก็บข้อมูลภาษาบาลี

13. พจนานุกรม หรือตำราแปลแลประมวลศัพท์ มคธ สันสกฤต ลาว มอญ เขมร

จิ้น ญวน ชาว เบงคาลี ปอร์ตุเกส อังกฤษแลโบราณศัพท์ : เก็บข้อมูลภาษาบาลี-สันสกฤต

14. ปทานุกรมบาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต : เก็บข้อมูลภาษาบาลี-สันสกฤต

15. สันสกฤต-ไท-อังกฤษ อภิธาน : เก็บข้อมูลภาษาสันสกฤต

16. A Malay-English Dictionary : เก็บข้อมูลภาษามลายู

17. Nyah Kur (Chao Bon) - Thai-English Dictionary : เก็บข้อมูลภาษา

ชาวบน

18. The Dvaravati Old Mon Language and Nyah Kur : เก็บข้อมูล

ภาษามอญ

19. Cambodian - English Dictionary : เก็บข้อมูลภาษาเขมร

20. Indic Loanwords in Spoken Thai : เก็บข้อมูลภาษาบาลี สันสกฤต

ข. เอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิวัฒนาการของคำ <กระ-,กะ>

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเอกสารที่เขียนด้วยอักษรไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันโดยแบ่งสมัยของเอกสารเป็น 5 สมัย คือ

1. สมัยสุโขทัย (พ.ศ.1762-พ.ศ.1920)

2. สมัยอยุธยา¹ (พ.ศ.1893-พ.ศ.2310)

1. สมัยสุโขทัยและสมัยอยุธยาแบ่งตามสมัยการปกครอง สมัยอยุธยา (จาก พ.ศ.1893-2310) ถึงแม้จะนานถึง 417 ปี แต่เนื่องจากเอกสารในสมัยอยุธยาถูกทำลายเสียหายเกือบหมดในตอนเสียกรุงครั้งที่ 2 เอกสารที่เหลืออยู่มีอยู่น้อยไม่มีน้ำหนักพอที่จะเอามาแบ่งสมัยย่อยได้ (ปรีชา,2515:7) ในที่นี้จึงถือว่าสมัยอยุธยาเป็นสมัยเดียว ส่วนสมัยรัตนโกสินทร์แบ่งย่อยออกเป็น 3 สมัย เนื่องจาก วัลยา วิมุกตะลพ (2513:235) พบว่า สมัย ร.1-ร.3 มักใช้คำไทยซึ่งต่างจากสมัย ร.4-ร.6 ที่มีคำต่างประเทศเข้ามาปะปนมาก และแยกจากสมัย ร.7-ร.9 ที่จัดให้เป็นสมัยปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงแบ่งสมัยรัตนโกสินทร์ ออกเป็น 3 สมัยโดยใช้เกณฑ์ดังกล่าวมาแล้ว

3. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น รัชกาลที่ 1-รัชกาลที่ 3 (พ.ศ.2325-พ.ศ.2394)
4. สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง รัชกาลที่ 4-รัชกาลที่ 6 (พ.ศ.2394-พ.ศ.2468)
5. สมัยปัจจุบัน รัชกาลที่ 7-รัชกาลที่ 9 (พ.ศ.2468-พ.ศ.2525)

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนมากที่สุด จึงเก็บข้อมูลจากรายการคำศัพท์หรือพจนานุกรม อย่างไรก็ตามในสมัยสุโขทัยและอยุธยาซึ่งยังไม่มีพจนานุกรม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากเอกสารที่ได้คัดเลือกว่าเป็นตัวแทนของภาษาในสมัยนั้น สมัยสุโขทัย ได้ศึกษาจากคำอ่านศิลาจารึกทุกหลักที่มีหลักฐานว่าบันทึกระหว่าง พ.ศ.1762 - พ.ศ.1920 จากหนังสือจารึกสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาได้ศึกษาจากคำอ่านศิลาจารึกภาษาไทยทุกหลักที่บันทึกระหว่าง พ.ศ.1893-พ.ศ.2310 จากหนังสือจารึกในประเทศไทยเล่ม 5 และเนื่องจากต้องการศึกษาเรื่องการสร้างคำใหม่ที่มักพบว่าใช้ในภาษาร้อยกรองจึงเลือกข้อมูลจากร้อยกรองที่เป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ว่าเป็นตัวแทนของภาษาในสมัยนั้นๆ ด้วย¹

1. เกณฑ์ในการคัดเลือก คือจะต้องเป็นเอกสารที่บันทึกในสมัยนั้นจริง หรือเป็นเอกสารที่ยอมรับว่าเป็นเอกสารในสมัยนั้นจริง เนื่องจากมีหลักฐานทางภาษาทำให้เชื่อได้ว่าเป็นเอกสารที่บันทึกในสมัยนั้นจริง และจะเลือกเรื่องที่เป็นเรื่องแรกในสมัยนั้นด้วย ในสมัยสุโขทัยไม่เก็บข้อมูลจากร้อยกรอง เนื่องจากไม่มีบทร้อยกรองที่เชื่อว่าเป็นภาษาที่บันทึกในสมัยสุโขทัยจริงๆ ในสมัยอยุธยา เก็บข้อมูลจากมหาชาติคำหลวง มหาชาติคำหลวงแต่งในสมัยพระบรมไตรโลกนาถ เมื่อ พ.ศ.2025 ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น มีทั้งหมด 13 กัณฑ์ แต่เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ต้นฉบับมหาชาติคำหลวงสูญหายไป 6 กัณฑ์ เหลืออยู่เพียง 7 กัณฑ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเฉพาะกัณฑ์ที่เป็นกัณฑ์ดั้งเดิมซึ่งเชื่อว่ามีอยู่ 7 กัณฑ์ คือ กัณฑ์ทศพร กัณฑ์วนประเวศน์ กัณฑ์ชูชก กัณฑ์มหาพน กัณฑ์กุมาร กัณฑ์มหาราชและ กัณฑ์นครกัณฑ์(สุนันท์ อัญชสิณกุล 2520:1) สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเก็บข้อมูลจากบทละครกรมเกียรติ ฉบับรัชกาลที่ 1 ซึ่งเป็นพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารโบราณและพจนานุกรมต่าง ๆ เอกสารโบราณทั้งหมดที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา เป็นเอกสารซึ่งได้พิมพ์เผยแพร่แล้ว ทั้งนี้ เพราะต้นฉบับตัวเขียนมักจะมีหลายฉบับและหลายสำนวนแตกต่างกันไป การศึกษาครั้งนี้ จึงต้องยึดต้นฉบับซึ่งกรมศิลปากรและคณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรีจัดพิมพ์เผยแพร่แล้วเป็นหลักในการศึกษา ดังนั้น ผลของการศึกษาจึงอาจขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของข้อมูลด้วย

รายชื่อเอกสารที่ใช้เก็บข้อมูลคำ <กระ-,กะ->

สมัยสุโขทัย

1. จารึกสมัยสุโขทัย : กรมศิลปากรจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสฉลอง 700 ปีลายสือไทย พุทธศักราช 2526

2. ดรรชนีค้นคำในจารึกสุโขทัย : อธิวิ โยเนโอะ และคณะ

สมัยอยุธยา

1. จารึกสมัยอยุธยา : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5 อักษรธรรมและอักษรไทย พุทธศตวรรษที่ 19-24 หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช 2529

2. มหาชาติคำหลวง : วรรณกรรมสมัยอยุธยา เล่ม 1 กรมศิลปากรจัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช 2529

3. ประวัติโกษาปานและบันทึกการเดินทางไปฝรั่งเศส : คณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

4. ลิขิกรมไทยจีน สมัยราชวงศ์หมิง : เฉลิม ยงบุญเกิด

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

1. ประชุมกฎหมายไทย กฎหมายตรา 3 ดวง : โรงพิมพ์นิติสาสน์

2. รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 : โรงพิมพ์คุรุสภา

3. พจนานุกรมภาษาสยาม (A Dictionary of the Siamese Language)

: คัสเวล,เจ.และ เจ.เอช.แซนด์เลอร์ พ.ศ.2389 (ต้นฉบับลายมือเขียน)

4. คำสอนคริสตัง ภาคตัน (KHAM SON CHRISTANG PHAC TON):

โบสถ์ซังตาครุซ ค.ศ.1796 (พ.ศ.2339)

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนกลาง

1. สัพพะจะนะพาสาไท (Dictionarium Linguae Thai Sive Siamesis Interpretatione Latina. Gallicaet Anglica: Pallegoix, D.J.B. ค.ศ.1854 (พ.ศ.2397)

2. อักษรภิกษานศรับท์ (Dictionary of the Siamese Language) :ปรัดเล, ดี.บี. พ.ศ.2416

3. พจนานุกรม เป็นคำแปลศัพท์ภาษาไทยสำหรับเขียนคำใช้ให้ถูกต้องตัวสกด ร.ศ.120 : กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ พ.ศ.2445

สมัยปัจจุบัน

1. ปทานุกรม กรมตำรา : กระทรวงธรรมการ พ.ศ.2470

2. พจนานุกรมไทย-อังกฤษ (Thai-English Dictionary) : Mc.Farland, G.B. 1941 (พ.ศ.2484)

3. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 : ราชบัณฑิตยสถาน 2525

4. การใช้ "กระ" และ "กะ" พร้อมทั้งความหมายจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 : ราชบัณฑิตยสถาน (2532)

2.2 วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากพจนานุกรมและเอกสารภาษาไทยก่อน โดยเก็บคำ <กระ-,กะ-> ทุกคำ และบันทึกคำลงในกระดาษบันทึกข้อมูลขนาด 3 x 5 นิ้ว แผ่นละ 1 คำ พร้อมทั้งความหมายหรือบริบทของคำและชื่อเอกสารที่ใช้เก็บข้อมูล แล้วนำไปตรวจสอบกับคำภาษาตระกูลไทในเอกสารดั่งระบุไว้ข้างต้นแล้ว หากพบว่าคำไทยที่บันทึกไว้มิใช่ในภาษาตระกูลไทอื่นๆ หรือในภาษาตระกูลอื่น ก็จะบันทึกคำในภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นไว้เพื่อใช้ตัดสินว่าคำ <กระ-,กะ-> นั้นมีที่มาอย่างไร

2.3 การจัดระเบียบข้อมูล

ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลที่เก็บได้ทั้งหมดลงในแผ่นข้อมูล (Diskette) โดยใช้ระบบบันทึกข้อมูล dbase ซึ่งจะสามารถจัดระเบียบข้อมูลได้ดังนี้

ก. จัดกลุ่มข้อมูลตามเอกสารและสมัยที่ใช้เก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบว่าในเอกสารและในสมัยใด มีข้อมูลใดปรากฏบ้าง

ข. จัดกลุ่มข้อมูลของคำ <กระ-,กะ-> ในแต่ละสมัยว่ามีคำอะไรปรากฏบ้าง และมีการแปรของคำ <กระ-,กะ-> อย่างไร ซึ่งจะทำให้ทราบได้ว่า คำ <กระ-,กะ-> ในแต่ละสมัยมีการใช้รูปเขียนแทนอย่างไร เพื่อจะดูวิวัฒนาการของคำ <กระ-,กะ-> นั้น

ค. นำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับภาษาตระกูลอื่นๆ ภาษาตระกูลไทและภาษาไทยกลาง เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลเป็นกลุ่มคำยืม คำร่วมเชื้อสาย หรือเป็นคำเกิดใหม่ตามลำดับ

2.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ดังนี้

ก. ในการศึกษาวิวัฒนาการ จะพิจารณาคำ <กระ-,กะ-> ที่ปรากฏในแต่ละสมัย เปรียบเทียบกันว่าคำเดียวกันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรในแต่ละสมัย เพื่อดูวิวัฒนาการของคำ <กระ-,กะ-> นั้น และพิจารณาลักษณะร่วมของคำที่ปรากฏในแต่ละสมัย เพื่อดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคำ <กระ-,กะ-> จากสมัยสุโขทัย-สมัยปัจจุบัน

ข. ในการศึกษาที่มาของคำ ผู้วิจัยนำคำ <กระ-,กะ-> ในสมัยต่างๆ ไปเปรียบเทียบกับคำในภาษาตระกูลไทอื่นๆ เพื่อหาคำร่วมเชื้อสายและเปรียบเทียบกับคำภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาตระกูลไท เพื่อหาคำยืมและเปรียบเทียบกับคำภาษาไทยกลางเองเพื่อหาคำที่เกิดขึ้นใหม่

คำร่วมเชื้อสาย คำยืม และคำที่เกิดขึ้นใหม่ ในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบดังนี้คือ

คำร่วมเชื้อสาย คือ คำ <กระ-,กะ-> ที่ปรากฏในภาษาตระกูลไททั้งสามกลุ่ม คือภาษาไทยกลุ่มเหนือ ภาษาไทยกลุ่มกลาง และภาษาไทยกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ หรือปรากฏ

ในภาษาไทยกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้เท่านั้น ทั้งนี้คำอาจปรากฏในภาษาลูกของแต่ละกลุ่มทุกภาษาหรือบางภาษาก็ได้

คำยืม คือคำ <กระ-,กะ-> ที่ผู้วิจัยพบว่ามีกรออกเสียงคล้ายกันและมีความหมายคล้ายกันจากพจนานุกรมภาษาต่างๆ แล้วนำไปตรวจกับข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำยืม ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้ว ตามที่ปรากฏในการศึกษาของนักภาษาศาสตร์ท่านอื่น เช่น กัตถัญชูลีน (2525) กาญจนา นาคสกุล (2501) ทองสีบ สุมะมาร์ค (2522) บรรจบ พันธุมธา (2526) แปลก ศิลปกรรมพิเศษ (2529) ฯลฯ

คำที่เกิดขึ้นใหม่ คือคำ <กระ-,กะ-> ที่พบในภาษาไทยกลางซึ่งอาจเกิดจากเปลี่ยนเสียงพยางค์หน้าในคำ การเติม <กระ-><กะ-> ลงหน้าคำ และการซ้ำคำ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย